

Nr 267.

Av herr **Pålsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 29, angående beredande av medel till bestridande av kostnader för tryggande av rikets neutralitet.

Kungl. Maj:t föreslår i proposition nr 29 att riksdagen må be-
myndiga Kungl. Maj:t att för bestridande av kostnader för tryggande
av rikets neutralitet under innevarande år använda och av tillgängliga
medel, mot framtida anmälan till ersättande, förskjuta ett belopp av
30 miljoner kronor.

Av det propositionen medföljande utdraget av statsrådsprotokollet
över finansärenden inhämtas väsentligen endast att i arméförvaltningens
och marinförvaltningens skrivelser i ärendet äro, delvis mycket detaljerat
angivna de grunder, som följt vid medelsberäkningen. Då handlingarna
äro av hemlig natur, kunde en redogörelse för deras innehåll ej inflyta
i det propositionen åtföljande statsrådsprotokollet.

Den granskning, som statsutskottet bör ägna detta ärende, måste
givetvis bliva särdeles ingående och omsorgsfull. Vikten härav framgick
tydligt av de uttalanden, som gjordes från skilda håll under årets remiss-
debatt. Särskilt noggrant bör tillses, att genom anslag för neutralitets-
vaktens upprätthållande ej bestridas utgifter för sådan materielanskaffning
eller till sådana ändamål, vilka böra tillgodoses genom värnskattemedel
eller genom anslag under huvudtitlarna i vanlig ordning. Att här i
detalj ange, vilka utgifter som böra bestridas genom medel för tryggande
av rikets neutralitet, låter sig helt naturligt ej göra. I all huvudsak
synas de dock för arméns del böra omfatta avlöning till den inkallade
personalen, kostnader för familjeunderstöd, förplägnad, furage och för-
läggning samt ersättning för förslitning av munderingspersedlar och
materiell enligt av riksdagen godkända ersättningsgrunder. Detsamma
gäller i tillämpliga delar även marinen.

Kostnaderna komma i så fall att väsentligen bero på antalet man,
som är beräknat att inkallas för tryggande av rikets neutralitet. Deras
antal, uttalade riksdagen i fjol vid två särskilda tillfällen, bör begränsas
till det verkligt nödvändiga. Betydelsen av, att så verkligen nu kommer
att ske, ligger i klar dager. Varje onödigtvis inkallad person innebär

en given förlust för landets produktion. Under en tid, såsom innevarande, då alla landets produktionsmöjligheter böra utnyttjas för att avvärja hotande svårigheter att tillgodose landets behov av oundgängliga förnödenheter, är det alldeles nödvändigt att ej ändamålslost förlösa arbetstid och arbetskraft genom onödiga inkallelser. Jag vågar därför vädja till statsutskottet att ägna särskilt detta spörsmål en skarp granskning. Jag tillåter mig erinra därom, att statsrådet och chefen för lantförsvarsdepartementet meddelade under remissdebatten, att det vore avsikten att i stor utsträckning permittera de till tjänstgöring inkallade. Under sådan permission kan ju ej ifrågakomma vare sig avlöning eller underhåll. Detta nya systems värde beror ju i hög grad på dess organisation. Jag vill fördenskull anhålla, att statsutskottet ägnar även den saken en noggrann och ingående granskning.

Det har emellertid uppgivits, att det skulle vara särdeles brådskande med att erhålla medel till det begärda ändamålet. Då jag, såsom redan anförts, anser, att riksdagens vederbörande utskott bör ägna denna fråga en särdeles omsorgsfull granskning och omprövning, men en sådan kräver tid för att med lugn kunna utföras, vill jag härmed föreslå riksdagen att nu bevilja allenast en del av det begärda beloppet. Den summa, som beviljas, bör begränsas till ett belopp, som under alla förhållanden måste anses vara erforderligt. Vid övervägande av det belopp, som lämpligen nu bör lämnas, har jag stannat vid 10 miljoner kronor.

På grund av de anmärkningar, som från skilda håll gjorts mot systemet att bemyndiga regeringen att utanför riksstaten disponera över medel, anser jag, att det belopp, som anses böra lämnas, också bör anvisas å riksstaten. Det är ingen mening med att »av tillgängliga medel» förskjuta ett belopp, när en var vet, att inga tillgängliga medel finnas.

Jag får alltså vördsamt hemställa,

att riksdagen endast på så sätt må bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 29, att för bestridande av kostnader för tryggande av rikets neutralitet må å extra stat för år 1918 beviljas 10,000,000 kronor.

Och vidare får jag hemställa,

att vederbörande utskott måtte föreslå fördelning av beloppet å fjärde och femte huvudtitlarna.

Stockholm den 29 januari 1917.

Jöns Pålsson.